

Рецензії

РЕЦЕНЗІЯ НА МОНОГРАФІЮ «СУЧАСНА УКРАЇНСЬКА ЛІНГВОДИДАКТИКА: НОРМИ В ТЕРМІНОЛОГІЇ І МОВНА ПРАКТИКА ФАХІВЦІВ» (АВТОР СЕРГІЙ ОМЕЛЬЧУК, 2019 Р.)

Науковці практично всіх галузей активно обговорюють процеси, що забезпечують рух наукової термінології. Найбільш важливими називають термінологічне запозичення (використання терміна без адаптації його), термінологічну інституціоналізацію (адаптацію, обґрунтування введення термінів в термінологічну систему, визначення їхніх статусів), термінологічну модернізацію (оновлення термінологічної системи під впливом прогресивних факторів), термінологічну консолідацію (формування деяких груп термінів у термінологічному просторі системи), термінологічну ретроризацію (застарівання змісту термінів, дедалі більша невідповідність запитам практики та пізнання), термінологічну експансію (значний вплив певної термінологічної системи на інші термінологічні системи), термінологічну анігіляцію (руйнування, ліквідація термінів), термінологічну конкуренцію (конкуренцію термінів у процесі використання їх), термінологічне використання (практичне або наукове використання термінів), термінологічну ревізію (переоцінювання важливості термінів), термінологічну систематизацію (перетворення певної сукупності термінів у систему) тощо. Водночас у полі зору вітчизняних лінгводидактиків перебуває проблема термінологічної систематизації й термінологічної конкуренції.

Актуальність монографічної праці Сергія Омельчука «Сучасна українська лінгводидактика: норми в термінології і мовна практика фахівців» є беззаперечною, оскільки привертає увагу до проблеми нормування й функціонування термінологічної системи сучасної української лінгводидактики, а також проблеми термінологічного використання.

Цінним вважаємо те, що в рецензованому виданні виокремлено найпрогресивніші тенденції в сучасній методикі навчання української мови, зокрема: формування національно-мовної особистості, якій властиві національний спосіб мислення, національна свідомість і самосвідомість, національний характер, український менталітет, національно-культурна мотивація; нове трактування традиційно усталених у методикі підходів, ураховуючи зміни у стратегії й тактиці мовної освіти; пошук і реалізація нових підходів до навчання мови в закладах загальної середньої освіти й у вишівській лінгводидактиці; вивчення мовних одиниць різних рівнів на текстовій основі; розроблення й упровадження ефективних форм, методів, прийомів, засобів, технологій навчання української мови, що відповідають сучасній науковій парадигмі лінгводидактики початку XXI ст.

© Ніна ГОЛУБ, 2020

Цінність монографії посилює прагнення автора долучитися до розв'язання не менш важливого питання — відповідності лінгводидактичних термінів літературним нормам української мови й кодифікація сучасної термінології (установлення необхідної встановленої термінології, що відповідає структурі сучасної української літературної мови й нормам чинного правопису).

Список наукової літератури, що налічує майже триста позицій, з-поміж яких є й зарубіжні, сучасні електронні наукові ресурси, подано відповідно до чинних стандартів з бібліотечної та видавничої справи. Уведення абеткового іменного покажчика полегшує пошук необхідної інформації.

На наше переконання, монографія сприятиме уникненню термінологічного хаосу, слугуватиме орієнтиром молодим науковцям у набутті досвіду й платформою для наукових дискусій з актуальних проблем сучасної української лінгводидактики.

У науковому доробку вітчизняних учених-методистів є багато цінних, однак розосереджених розвідок, присвячених різним аспектам проблеми термінології, та цінність їх утрачається саме з огляду на розосередженість. Спроба акумулювати в одному виданні актуальні наукові ідеї, рекомендації заслуговує похвали.

Концентрування уваги на різних аспектах проблем лінгводидактичної термінології (системна організація, семантичні відношення між її одиницями, рекомендації з культури фахового мовлення, розгляд типових питань українського терміновживання, словотворення, написання й граматичної кваліфікації загальнонаукової й вузькоспеціальної термінології в царині педагогіки й лінгводидактики та ін.) вивищує рецензовану книжку й розширює коло її адресатів.

Безсумнівно, монографія має важливе значення й для обґрунтування законів семантичного розвитку методичної терміносистеми, подальшого впорядкування й стандартизації цього шару української галузевої лексики.

Пропонована праця зосереджує також увагу на проблемі дбайливого ставлення до наукового інструментарію, від якого значною мірою залежить статус лінгводидактики у вітчизняному й світовому науковому просторі.

*Доктор педагогічних наук, професор,
завідувач відділу навчання
української мови та літератури
Інституту педагогіки НАПН України
Н. Б. Голуб*